

วิเคราะห์เพลงทยอยเดี่ยว ทางจะเข้ คุรุปรกรณ์ รอดช้างเผื่อน



นางสาว นาฏยา งามเสงี่ยม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ ภาควิชาดุริยางคศิลป์ไทย

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN : 974-17-5948-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ANALYSIS OF JAKHAY STYLE IN TAYOY DEOW
KRU PRAKORN RODCHANGPHUEN

Miss Nattaya Ngamsangiam

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Thai Music

Depart of Music

Faculty of Fine and Applied Arts

Chulalongkorn University

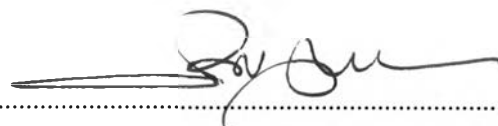
Academic Year 2005

ISBN 974-17-5948-7

481880

หัวข้อวิทยานิพนธ์ วิเคราะห์เพลงทยอยเดี่ยว ทางจะเข้ ครูปกรณ์ รอดช้างเผื่อน
โดย นางสาวนาฏยา งามเสงี่ยม
สาขาวิชา ดุริยางค์ไทย
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน


คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต



.....คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชาณุณรงค์ พรุ่งรุ่งโรจน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุษกร สำโรงทอง)


.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน)


.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์พิชิต ชัยเสรี)


.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จำคม พรประสิทธิ์)

นาฏยา งามเสงี่ยม : วิเคราะห์เพลงทยอยเดี่ยว ทางจะเข้ ครูปกรณ์ รอดช้างเผื่อน
(ANALYSIS OF JAKAY IN TAYOY DEOW : KRU PAKORN RODCHANGPHUEN)
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน, 239 หน้า ISBN : 974-17-5948-7

เพลงทยอยเดี่ยวจัดเป็นเพลง “สุดยอดของเพลงเดี่ยว” เพลงหนึ่ง เดิมที่พระประดิษฐไพเราะ (มี ดุริยางกูร) “เจ้าแห่งเพลงทยอย” ได้แต่งขึ้นสำหรับเดี่ยวปี่อวตฝีมือ โดยเฉพาะ ต่อมาภายหลัง ครูบาอาจารย์ทางดนตรีไทยหลายๆท่านจึงได้นำมาประดิษฐ์เป็นทางเดี่ยวของเครื่องดนตรีอื่นๆสำหรับ “จะเข้” นั้น ยังไม่มีผู้ใดได้คิดประดิษฐ์ทำนองเป็นทางจะเข้ขึ้นอย่างเป็นทางการ ทั้งนี้ ผศ.ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน ผู้ซึ่งถึงพร้อมด้วยความเป็นศิลปิน จึงได้คิดประดิษฐ์ทางจะเข้ขึ้นขึ้นเพื่อประดับวงการดนตรีไทยและเป็นมรดกทางวิชาการด้านดนตรีไทยสืบต่อไป

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาสังเกตลักษณะวิเคราะห์เพลงทยอยเดี่ยวทางจะเข้ผลงานการประพันธ์ของ ผศ.ปกรณ์ รอดช้างเผื่อนตลอดจนศึกษาประวัติชีวิตและผลงานของผศ.ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน ผลการวิจัยพบว่า

1. ลักษณะท่วงทำนองของเพลงทยอยเดี่ยวเป็นเพลงประเภทสองไม้ที่แสดงอารมณ์เศร้าและคร่ำครวญอย่างผิดหวังได้อย่างวิเศษในช่วงทำนอง โอดและตอนท้ายจึงเปลี่ยนเป็นทำนองพันระคนครวญแสดงถึงอาการ ละล้าละลังอัดอั้นตันใจ ซึ่งทำนอง โอด และทำนองพันนั้นมีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ด้วยมิได้นำทำนอง โอดนั้นมาทำเป็นทำนองพันเหมือนเช่นเพลงเดี่ยวอื่นๆ

2. ลักษณะโครงสร้างของเพลงทยอยเดี่ยวนั้นมีคุณลักษณะพิเศษประกอบด้วย “ทำนองโยน” เป็นส่วนใหญ่จึงนับเป็นโอกาสให้ผู้บรรเลงและผู้ประพันธ์ได้คิด “ประดิษฐ์” พลิกเพลง ทำนองโยนนั้นตามความรู้ความสามารถเพื่อฉายภูมิแห่งดนตรีการของแต่ละบุคคล ซึ่งผศ.ปกรณ์ รอดช้างเผื่อนได้ใช้โอกาสนี้นำเทคนิค กลวิธีพิเศษต่างๆของการบรรเลงจะเข้มาร้อยกรองท่วงทำนองให้ถึงพร้อมความงามและความไพเราะได้อย่าง สมบูรณ์ถึงแม้ว่าจะเข้เป็นเครื่องดนตรีที่มีคุณลักษณะที่ยากต่อการบรรเลงเพลงประเภทนี้

3. ผลงานการประดิษฐ์ท่วงทำนองในเพลงทยอยเดี่ยว ทางจะเข้ของผศ.ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน นั้นได้พบ ส่วนวนที่คล้ายคลึงกับส่วนวนเดี่ยวของเพลงเดี่ยวต่างๆผสมผสานอยู่ด้วยกันหลายส่วนวน เช่น เดี่ยวกราวใน เดี่ยว เชิดนอกและเพลงทยอยใน

4. จากการศึกษาประวัติและผลงานของผศ.ปกรณ์ รอดช้างเผื่อนสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นศิลปิน ผู้ประกอบด้วยจรรยาบรรณแห่งศิลปินอีกทั้งผลงานต่างๆที่ได้คิดริเริ่มสร้างสรรค์ไว้นั้นเป็นผลอันเนื่องมาจากการ ปลุกฝังด้านดนตรีไทยมาจากครอบครัวตั้งแต่อดีตและได้ศึกษาต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันซึ่งมีผลงานนั้นเป็นที่ ยอมรับจากบุคคลทั่วไป

ภาควิชา ดุริยางคศิลป์
สาขาวิชา ดุริยางคไทย
ปีการศึกษา 2548

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

458 68034 35 : MAJOR THAI MUSIC

KEY WORD: TAYOY DEOW " JAKHAY"

NATTAYA NGAMSANGIAM : ANALYSIS OF JAKHAY STYLE IN TAYOY DEOW :KRU PAKORN RODCHANGPHUEN.THESIS ADVISOR :ASSITANT PROFESSOR PAKORN RODCHANGPHUEN, 239 pp. ISBN 974-17-5948 -7.

Tayoy Deow is categorized as one of the Top of Pleng Deow Formerly,Phra Pradit Pairua(Mee Duriyanggungra)Masterof Pleng Tayoy composed for Deow Pee in order to express art skill particularly,later many Thai musical professors created for other musical instrument solo.For Jakhay,nobody creatd fomal jakhay style,therefore,Asst.Prof.Pakorn Rodchangphuen who is a professional artist created Jakhay style for thai musical domain and for heritage of thai technical music continually.

This research studies music idenity for analysis Jakhay style in Tayoy Deow which is composed by Asst.Prof.Pakorn Rodchangphuen and his curriculum vitae including his achievement. The research found that:

1.The rhythm of Pleng Tayoy Deow is Song Mai type song which shows marvelous sorrow and disappointed lament in Oad Tone,and finally is changed to Pun Tone which shows depressed mood,in fact,Oad Tone is distinctively different from Pun Tone.it did not develop Oad Tone to be Pun Tone as other soloes.

2.Tayoy Deow structure has a specific character of Yone Tone mostly,it is a good occasion for a musical player and composer to create and invent flexibly of Yone Tone according to his capability in order to exhibit individual musical skill.Asst.Prof.Pakorn Rodchangphuen took this occasion to use specific technic to play Jakhay for beautiful melody perfectly although Jakhay is the musical instrument which its charater is difficult to play with this style.

3.The invention of the melody of Jakhay in Tayoy Deow of Asst.Prof.Pakorn Rodchangphuen was found that melody is similarly to other solo mixing such as Deow Graownai,Deow Cherdnok and Pleng Tayoynai.

4. from the study on Asst.Prof.Pakorn Rodchangphuen's curriculum vitae and his achievement,it reflected on his artistry that composed of artist ethic. Moreover,his created achievement of Thai music came from his family's fostering his abilty in the past and his education continually until the present time.Obviously his achievement is accepted by all people.

Department of music

Student's signature.....

Field of study..Thai Music.....

Advisor's signature.....

Academic year 2005

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ลงด้วยการได้รับความเมตตาจากคณาจารย์ผู้มีพระคุณและบุคคลหลายฝ่ายซึ่งเป็นผู้รู้ที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำตลอดจนช่วยเหลือในด้านต่างๆ รวมถึงความปรารถนาดีและกำลังใจที่ได้รับเสมอมา ผู้วิจัยซาบซึ้งและมีมานะพยายามในการทำวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ดังที่ปรากฏ

กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์พิชิต ชัยเสรี ที่ได้กรุณาให้แนวคิด คำแนะนำ คำปรึกษาพร้อมคำสัมภาษณ์ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

กราบขอบพระคุณ รศ.ดร.บุษกร สำโรงทอง ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความรู้แนวทาง คำปรึกษา พร้อมคำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์นี้

กราบขอบพระคุณ ผศ.ปกรณ รอดช้างเผื่อน ผู้ประพันธ์เพลงทยอยเดี่ยว ทางจะเข้ ซึ่งเป็นข้อมูลหลักสำคัญของวิทยานิพนธ์นี้ ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับชีวประวัติและคำแนะนำต่างๆ ในการทำวิทยานิพนธ์นี้

กราบขอบพระคุณอาจารย์จิรัฐ อาจณรงค์ ศิลปินแห่งชาติ กรมศิลปากรและอาจารย์ปิ๊บ คงลายทอง ที่ได้ให้คำสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับเพลงทยอยเดี่ยว

กราบขอบพระคุณ ผศ.จำคม พรประสิทธิ์ ผู้คอยให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอบคุณอาจารย์สมบูรณ์ บุญวงษ์ ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษาในการเขียนวิทยานิพนธ์

กราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่และคุณแม่วรรณา เจียรพันธ์ที่ได้ให้ความอุปถัมภ์และกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์นี้จนสำเร็จและขอขอบคุณเพื่อนๆตลอดจนทุกท่านที่ไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมดที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจมาโดยตลอด

หากประโยชน์และคุณค่าอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นสิ่งบูชาสูงสุดแด่บูรพคณาจารย์แห่งดนตรีไทยทุกท่านที่ได้กรุณาสร้างสรรค์ผลงานอันเป็นมรดกล้ำค่าให้แก่อนุชนรุ่นหลังได้ทำการศึกษาสืบต่อกันมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	19
ขอบเขตของการวิจัย.....	20
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	20
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	22
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	24
สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ต.....	26
บทที่ 2 ประวัติชีวิตและผลงานของ ผศ.ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน	27
ประวัติชีวิตและผลงานของ ผศ.ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน	27
ผลงานและงานที่เกี่ยวข้องทางด้านดนตรีไทย.....	36
บทที่ 3 แรงบันดาลใจ.....	41
บทที่ 4 วิเคราะห์เพลงทยอยเดี่ยว ทางจะเข้ ของ ผศ.ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน	46
วิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงทยอยเดี่ยว ทางจะเข้.....	47
วิเคราะห์วรรคเพลงทยอยเดี่ยว ทางจะเข้.....	47
วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของวรรคเพลงและลูกคค.....	109
วิเคราะห์เรื่องบันไดเสียง.....	107
เคราะห์รูปแบบทำนอง.....	174
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	201
รายการอ้างอิง.....	205

ภาคผนวก.....	207
โน้ตเพลงทยอยเดี่ยว ทาง โอค 208	208
โน้ตเพลงทยอยเดี่ยว ทาง พิณ 215	215
ประวัติครูดนตรีไทย 227	227
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์ 239	239